

AZ ÁLLAMI JOGI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS RENDSZERE ÉS KIHÍVÁSAI MAGYARORSZÁGON

Az igazságszolgáltatáshoz történő hozzáférés biztosításához fűződő jog minden demokratikus társadalom alapvető elemét jelenti, az *Európa Tanács No R (81) 7. számú ajánlásának* deklarálása alapján. A vagyoni szempontjaik folytán hátrányos helyzetű személyek számára is az *Európa Tanács No R (93) 1. számú ajánlása* szerint a jog eszközeinek igénybevételét biztosítani kell, a hozzáférés megadása útján. A jogi képviseletet a hátrányos helyzetű társadalom számára is biztosítani kell, jogi tanácsadó szolgáltatásokat kell létrehozni, előtérbe kell helyezni az alternatív vitarendezési eljárásokhoz való hozzáférést. A társadalmi szervezetek szerepvállalásának növelését kívánja előtérbe helyezni Európa Tanács a jogviták megoldásában.

A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot az *Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke* teszi lehetővé, amelynek (3) bekezdése értelmében: jogi segítséget kell nyújtani, azon személyeknek, akiknek nem állnak rendelkezésére megfelelő anyagi eszközök, amennyiben ez a joghoz való hatékony (tényleges) hozzáférés biztosításához elengedhetetlen.

Az Európai Unió tagállamaiban működő különböző áldozatsegítési és jogi segítségnyújtási módszerek a rászorultság kritériumrendszere alapján eltérően alakultak ki. Közelebbről a szolgáltatást érintő döntés kompetenciájával való rendelkezés, másrészt pedig a rászorultság feltételrendszere határozza meg, azaz annak a vizsgálata, hogy ki, milyen feltételek mellett kaphat segítséget, minősül rászorulóknak, melyek azok a kritériumok, amelyeknek eleget kell tennie.

A jogi segítségnyújtása az *Európai Bizottság* értelmezésében ingyenes vagy alacsony összegű jogi tanácsadást, bíróság előtti szakember által nyújtott képviseletet, valamint a bírósági költségek alóli teljes vagy részleges mentesítést jelent, amelyet főszabályként az érintett félnek kell viselnie.

A jogi segítségnyújtási eljárás többszereplős és többlépcsős, így jogértelmezési, eljárási kérdésekkel nem csupán az eljáró első- és másodfokú ügyintézők, hanem a tényleges jogi segítséget biztosító jogi segítőknek, a jogi segítők körén kívüli kirendelt pártfogó ügyvédeknek, és támogatási eljárásokba díjfizetési kötelezettségük révén bekapcsolódó ellenérdekű felek is találkozhatnak. Ezen kérdések tisztázását kísérli meg a hatályos és a jogi képviselők részéről is kihívást jelentő magyar jogi segítségnyújtás peren kívüli szabályozásának a legfontosabb rendelkezéseit görcső alá véve a cikk szerzője.

ALAPTÖRVÉNYI RENDELKEZÉSEK

A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye érvényesül az *Alaptörvény* (B) cikk (1) bekezdése értelmében. Az Alaptörvény XXVII. cikk (1) bekezdésében foglalt jogérvényesítés elősegítése, valamint a (7) bekezdésben rögzített jogorvoslatra vonatkozó rendelkezés az alapjogi jogérvényesítést szolgálja. A jogállamiság érvényesülésének egyik legfontosabb garanciális eleme a joghoz való hozzáférés, azok számára pedig, akik megfelelő anyagi forrással az eredményes jogérvényesítéshez szükséges jogi segítő igénybevételéhez nem rendelkeznek, segítséget nyújt az állam. Az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni a tisztességes eljárás minőségi követelményének történő megfelelést. [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés] Az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésében foglalt diszkrimináció tilalma is érvényesül.

AZ EURÓPAI ÚT

Alapvetően két fő kategóriára bontható a jogi segítségnyújtás megvalósításának rendszere: az egyik modell alapján a támogatás megítéléséről a bíróság dönt (pl.: Ausztria, Németország, Görögország, Románia stb.), a másik modell a rászorultság eldöntését és a támogatás biztosítását független jogintézményre bízta, mint például a belga, a francia, a lett és a litván modell. Az egyes országokban kialakult rendszer a két szélső pontot ötvöztetve valósult meg: azaz egy független intézmény vagy testület dönt a peren kívüli támogatások esetén, míg az eljáró bíróság kompetenciájába tartozik a peres eljárásokban hozott döntés a támogatás megítélhetőségéről (Bulgária helyzete). Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében az ilyen ügyekben alkalmazandó költségmentességre vonatkozó közös minimumszabályok megállapításáról a Tanács 2003/8/EK irányelve (2003. január 27.) a határon átnyúló vonatkozású jogviták esetén a tagállamokat a jogi segítségnyújtással kapcsolatos nemzeti szabályok áttekintésére és a jogi segítségnyújtás megfelelő belső rendszerének kialakítására készítette, mindazonáltal a nemzetek számára az irányelvi szabályozási forma alapján – jelentős mozgásteret is engedett. Az uniós tagállamokban létrejött egységes gyakorlat fennállásáról tehát nem beszélhetünk.

Magyarország a fentiekben ismertetett európai megoldások közül azt a rendszert választotta, melyben egy

állami szervezet dönt anyagi helyzet alapján a támogatás megengedhetősége kérdésében, de a jogi segítséget ténylegesen és elsősorban nem az állami értelemben vett alkalmazottak, kormánytisztviselők (állami tisztviselők) nyújtják. A hatósági feladaton túlmenően a területi hivatalok munkatársai egyszerűbb megítélésű ügyekben – a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálata nélkül, díjmentesen – jogi tanácsot, illetve hatásköri, illetékességi útmutatást nyújtanak ún. ügyfélszolgálati tevékenység keretében a szolgáltatást igénybe venni kívánó személyek számára.

A belső jogi szabályozás tehát arra vonatkozik, hogy lehetőség nyíljon az anyagi feltételek hiányában rászorulóknak számára az európai igazságügyi térségben jogaik érvényesítésére. Az irányelv az egyes államok jogrendszereinek kompatibilitását segíti elő, melynek célja a joghoz való hozzáférés biztosítása. Az irányelv a polgári eljárások vonatkozásában közös minimumszabályokat fogalmazott meg a jogi segítségnyújtásra vonatkozó szabályok vonatkozásában. Tárgyi hatályát tekintve a polgári és kereskedelmi jellegű határon átvitelő jogvitákra terjedt ki és elősegítette a más tagállamok bíróságai előtt folyó eljárásokban a jogi segítségnyújtás keretébe tartozó támogatások igénybevételét. Ezen irányelv tette lehetővé állam által biztosított jogi segítségnyújtás minden tagállamban működő garanciális elemének létrejöttét.

Az Európai Parlament és a Tanács 2008/115/EK Irányelv (2008. december 16.) a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban tagállami kötelezettséggé teszi a 13. cikk (4) bekezdésben foglalt a tagállamok részéről kérésre térítésmentesen biztosítani kötelező, szükséges jogi segítséget és/vagy képviselést, és úgy rendelkezhetnek, hogy az ingyenes jogi segítségnyújtást és/vagy képviselést a Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól 15. cikk (3)–(6) bekezdésében foglalt feltételekhez kötik. A jogi segítségnyújtásra vonatkozó nemzeti jogszabályokkal vagy szabályokkal összhangban kell biztosítani a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatos szabályozást.

A MAGYAR SZABÁLYOZÁS ALAKULÁSÁRÓL

Az 1911. évi Polgári Perrendtartás biztosította a jogosultságban részesülő fél számára a bélyeg, az illeték, a perköltség biztosíték, a szakértők és a tanúk díjának, és egyéb eljárási költségek előlegezése és megfizetése alóli mentességet, valamint a fél pártfogó ügyvéd kirendelésére szerzett jogosultságot. Az 1970-es évekre vezethető vissza Magyarországon az ingyenes jogi segítségnyújtás megjelenése, amelynek alapját az államosított szakszervezetek ingyenes ügyvéd által ellátott tanácsadási szolgálatai teremtették meg. (Kengyel M., 1990., Pokol B., 2002.) A Szakszervezetek Országos Tanácsa (SZOT) a rendszert tovább bővítette, védve a dolgozók érdekeit és biztosítva mind munkavállalással kapcsolatos, mind pedig állami szervek előtti ügyekben, eljárás-

sokban, és peres ügyekben is a jogérvényesítés lehetőségének igénybevételét. Elsődlegesen tehát az alapvető jogok és kötelezettségek minél szélesebb körben történő népszerűsítését tűzték ki célul. A hazai jogi segítségnyújtási rendszer a szolgáltatás igénybevétele kapcsán jóval tágabb kereteket biztosított a korabeli külföldi modellekhez képest. A jogi segítségnyújtásra való jogosultság kritériuma a jogsegélyre való munkavállalói rászorultság volt az erkölcsi előírásnak megfeleltethető támogatási ügycsoport megléte mellett. Az idővel azonban a szakmai színvonal lehetőségeihez képest maximális mértékben történő emelése, szakképzett jogász kör közreműködése volt az elsődlegesen megvalósítandó cél (Kengyel M., 1990.). A rendszerváltást követően a mozgalmat teljes egészében felszámolták. Az újonnan kialakítandó jogi segítségnyújtási rendszer alapjait elsőként deklaráló jogszabály a 1172/2002. (X. 10.) Korm. határozat, majd pedig megszületett a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jst.) a mai napig a jogi segítségnyújtási rendszer alapját képező jogszabály. Jelenleg az Igazságügyi Minisztérium által vezetett jogi segítői névjegyzékbe felvett ügyvédek, vagy kamarai jogtanácsosok, jogklinikák egyetemi oktatói, jogvédő társadalmi szervezetek látják el a jogi segítségnyújtási ügyek képviselését. Magyarországon az állami jogi segítségnyújtás rendszerében közvetlenül a civil szervezetek nem vesznek részt. A szegénységi jogon alapuló korábbi jogfejlődést felváltva az állami jogi segítségnyújtás rendszere új alapokra helyeződött, a hatályos jogi segítségnyújtási rendszer jelenlegi – kiteljesedett peres – formájában a hatályos szabályozás értelmében 2008 óta működik Magyarországon. A peren kívüli állami jogi segítségnyújtási támogatási forma 2004. április elsejétől a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény megalkotásával létrehozta a jogi segítségnyújtás önálló intézményrendszerét. Magyarországon az új rendszer jogszabályi alapját a tanácsadás, az okiratszerkesztés és az iratbetekintés lehetőségének biztosítása teremtette meg.

Az esélyegyenlőség alkotmányos elvén alapuló állami célkitűzés vezérelte jogalkotót, amely szerint törekedni kell mindenféle esélyegyenlőtlenség kiküszöbölésére, hogy azok, akik nem képesek jogi lehetőségeik felismerésére, saját jogaik érvényesítésére – anyagi, szociális vagy egyéb okból kifolyólag – állami intézményi keretek között segítséget kapjanak. A jogintézmény létrejöttével tehát a társadalom olyan hátrányos helyzetű rétegeit segítette, akiket az esélyegyenlőség előmozdítása, a pozitív diszkrimináció, az előnyben részesítés eszközével lehet támogatásban részesíteni.

A 2004-től kiépítésre kerülő intézményrendszer szélesedő szolgáltatási palettát, differenciálódóbb és a közösségi szabályokhoz is jól igazodó támogatások biztosítását teszi lehetővé a jogkereső közönség számára. Az állami jogi segítségnyújtási rendszert a kétféle szolgáltatási szerkezet jellemzi. Egyrészről a tanácsadás, okiratszerkesztés és iratbetekintés lehetőségének biztosítása peren kívüli, másrészt a 2008. január 1-jétől komplex átalakításon átesett változással pártfogó ügyvédi képviselt ellátását is biztosítja peres szolgáltatásként a rászorulóknak részére.

A 2010. évi országgyűlési képviselő-választások eredményeként a rendszer átalakítási folyamata megkezdődött, távlati célként meghatározva a kormányhivatalokba később pedig a járási hivatalokba történő integrálódás szükségességét. A kormányhivatali átalakulást követően a fővárosi/megyei kormányhivatalok igazságügyi szolgálatai jogi segítségnyújtási feladatot ellátó szervezeti egységei közigazgatási hatósági eljárás keretében tették lehetővé a jogi segítségnyújtás engedélyezését. Ez az időszak 2011. január 1-jétől 2015. április 1-jéig tartott, amikor is sor került a kormányhivatali szakigazgatási szervek önállóságának megszűnésére, a szervezeti integrációval járó jogszabálmódosulások következtében és elsőfokú hatóságként 2016. december 31-éig a kormányhivatalok jártak el a korábban a szakigazgatási szerv hatáskörébe tartozó hatósági ügyben. A másodfokú hatósági jogkör gyakorlója pedig az újonnan megalakuló Igazságügyi Hivatal lett.

2017. január 01. napjától a jogi segítségnyújtási feladatokat, a támogatások biztosítását jelenleg I. fokon a járási/fővárosi kerületi hivatalok (területi hivatalok) látják el közigazgatási hatósági eljárás keretében. A jogi segítségnyújtási tevékenységek tekintetében a fővárosi (megyei) kormányhivatalok látják el a II. fokú hatósági jogkört, a szakmai irányítás letéteményeseként a szakmai irányító szerv jogköreit az Igazságügyi Minisztérium gyakorolja. Az Igazságügyi Hivatal az Igazságügyi Minisztériumba történő jogutódlással történő átalakulás útján beolvadással szűnt meg. Az Igazságügyi Minisztérium jogutódként szakmai irányítási feladatellátásán túl ellátja a Jogi Segítői Névjegyzék vezetését, valamint az *általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény* alapján felügyeleti szervként jár el a járási/fővárosi kerületi hivatalok és a fővárosi (megyei) kormányhivatalok jogi segítségnyújtási hatósági ügyeiben. A jogi segítő a jogi segítői névjegyzékbe felvett ügyvéd vagy jogi segítő szervezet. A jogi segítői névjegyzékbe felvételt nyerhetnek jogvédelemmel foglalkozó egyesületek, alapítványok, nemzeti-ségi önkormányzatok, jogi oktatást végző egyetemek, mint jogi segítő szervezetek, valamint ügyvéd, ügyvédi iroda és európai közösségi jogász köthet szolgáltatási szerződést. A jogi segítő a jogi segítői névjegyzékbe történő felvétel után kezdheti meg tevékenységét. A névjegyzéket az az Igazságügyi Minisztérium vezeti. [42/2003. (XII. 19.) IM rendelet a jogi segítői névjegyzék vezetésének részletes szabályairól] A jogi segítőnek haladéktalanul értesítést kell küldenie a jogi szolgáltatás megkezdését követően az ügy elvállalása hónapjának megjelölésével a miniszter által vezetett minisztériumnak arra nézve, hogy a jogi segítségnyújtás keretében tartozó ügyet vállalt el. [28/2017. (XII. 27.) IM rendelet a jogi segítségnyújtás keretében igénybe vehető támogatások iránti kérelem tartalmára és a támogatások igénybevételére vonatkozó részletes szabályokról 19. § (1) bek.] A szerződés készítésére irányuló jogi segítői szolgáltatás függetlenül a szerződő felek számától egy ügynek számít. A jogi segítő a jogi szolgáltatási munkája elvégzését teljesítésigazolás megküldésével igazolja a támogatást engedélyező területi hivatal számára. A jogi segítő kötelezettséget vállal a szolgáltatási szerződésben

arra, hogy a hozzá forduló ügyfelek részére ingyenes, vagy állam által megelőlegezett jogi szolgáltatást nyújt, amely megtagadása csak a Jst.-ben foglalt okból történhet. A jogi segítségnyújtó szolgálat vállalja a jogi segítő által nyújtott jogi szolgáltatások díjának megfizetését a jogi segítő részére a Jst.-ben foglalt módon. A szolgáltatási szerződés hároméves időtartamra köthető, annak tartama alatt elvállalt ügyekben a szerződés megszűnését követően is a szerződésben foglaltak szerint jogi szolgáltatást köteles a jogi segítő teljesíteni, a jogi szolgáltatásért járó díjat a szerződés szerint a jogi segítségnyújtó szolgálat fizetni meg. A jogi segítő közreműködési kötelezettsége – a szolgáltatási szerződésben megjelölt időtartam alatt – vagy általános jellegű, vagy az általa megadott szakterületre vonatkozik, illetve az általa megjelölt hónap/számú ügyben nyújtott jogi szolgáltatásra terjed ki. A szakterület polgári és közigazgatási ügyek; büntetőügyek; vonatkozásában jelölhető meg. Az előbbi két szakterületen belül egyéb szakterület is megjelölhető jogi segítő szervezet esetében.

A Jst. meghatározza azt a személyi kört, amely a jogi segítségnyújtás engedélyezése iránti eljárást megindíthatja és az annak alapján hozott határozat értelmében jogi segítségnyújtásban részesíthető a törvényben foglalt egyéb feltételek teljesülése esetén. A magyar állampolgárok és külföldi személyek is részesülhetnek támogatásban, amennyiben megfelelnek a törvény 4. §-ának (1) bekezdésében foglalt feltételeknek. A külföldi alanyi személyi kör tekintetében az Európai Unió tagállamának állampolgárai, illetve más államoknak az Európai Unió tagállamában jogszerűen tartózkodó állampolgárai kiemelt csoportot képeznek, akik számára a vonatkozó uniós normák alapján biztosítani kell a segítségnyújtás lehetőségét. Egyéb külföldi személyek esetén az állampolgárok akkor tartoznak a törvény személyi hatálya alá, ha nemzetközi megállapodást kötött a jogi segítségnyújtásban történő részesítés vonatkozásában az állampolgárságuk szerinti állam Magyarországgal.

HARMADIK ORSZÁGBELI ÁLLAMPOLGÁROK JOGI SEGÍTSÉGNYÚJTÁSA

Többek között támogatásban részesíthető 2014. július 1-jétől a fél, ha harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény hatálya alá tartozik, azonban lakóhellyel vagy szokásos és jogszerű tartózkodási hellyel nem rendelkezik Magyarország területén, és akivel szemben kutasító határozatot hozott az idegenrendészeti hatóság a *harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény* 42. § (1) bekezdése vagy 43. § (2) bekezdése alapján. A menekültek, menedékesek, menekültkénti vagy menedékeskénti, illetve hontalankénti elismerését kérők, továbbá az ideiglenes vagy kiegészítő védelemben részesítését kérő személyek jogi segítségnyújtása kiterjed peren kívüli utólagos engedélyezés keretében a jogi segítői ügyfelfogadásokon történő tanácsadásra, a menekültügyi eljárás közigazgatási, polgári nemperes, és peres eljárási szakaszainak tekintetében a pártfogó ügyvédi

képviselőt ellátásra, és az egyes hatósági, bírósági eljárási szakaszokat megindító beadványok megszerkesztésére is. A jogi segítségnyújtó szolgálat által kezelt, „jogi segítségnyújtás” elnevezésű célelőirányzat terhére és pályázati forrás terhére megvalósítandó elemeket is tartalmaz a menedékkérők jogi segítségnyújtása.

AZ IGÉNYBE VEHETŐ TÁMOGATÁSOK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK

Az igénybe vehető támogatásokról, a támogatás engedélyezésének, felülvizsgálatának, megvonásának és visszatérítésének a feltételeiről a jogi segítségnyújtó szolgálat illeték- és díjmentesen tájékoztatja, ezen tájékoztatás kiterjed a jogi segítők személyére és elérhetőségére, valamint a támogatás engedélyezése iránti kérelemhez szükséges nyomtatványok rendelkezésre bocsátására és szükség esetén azok kitöltésében is segítséget nyújt. Jövedelmi és vagyoni helyzetének vizsgálata nélkül kapnak az ügyfelek illeték- és díjmentes tájékoztatást arról, hogy melyik bíróság vagy hatóság feladatkörébe tartozik az általa benyújtani kívánt kérelem elbírálása, milyen költségekkel járhat számára az eljárás megindítása és lefolytatása, egyszerű megítélésű jogi ügyekben rövid tájékoztatást is nyújt a szolgáltatás az azt igénybe venni kívánó jogi közönség számára.

A jogi segítségnyújtó szolgálat ügyfélszolgálati tevékenységének ellátása során eljárásában a tájékoztatás megadása a szolgáltatást személyesen igénybe venni kívánó fél esetében szóban vagy távbeszélőn – jegyzőkönyv és hivatalos feljegyzés készítése nélkül – a kérdését írásban feltevő ügyfél esetében írásos válasz útján történik.

A JOGI SEGÍTSÉGNYÚJTÁSI SZOLGÁLTATÁSOK FAJTÁI

A támogatási eljárások sokfélesége figyelhető meg, míg peren kívüli és peres támogatások szabályozása több ponton is átfedést mutat, a visszautalás, mint kodifikációs megoldás gyakori. A jogi segítségnyújtási támogatási eljárások különbözőek, az eljárásrend többszörösen specializálódott. Alapvetően a jogi szolgáltatást az ügyfél a kérelmének helyt adó peres, vagy peren kívüli határozat jogi segítőknek történő átadásával veheti igénybe.

A továbbiakban elsődlegesen az egyes támogatási formákhoz kapcsolódó eljárások legfontosabb jellemzőinek egybevetésére kerül sor. Az állami jogi segítségnyújtási szolgáltatások peren kívüli, illetve peres támogatási fajtái – az anyagi szempontból rászorultnak tekintendők körében – jelenleg a következő támogatási formákat biztosítják:

A rászorultság nélkül igénybe vehető ún. hatásköri, illetékességi útmutatás, tanácsadás egyszerűbb megítélésű ügyekben ellátott ügyfélszolgálati tevékenységről már a fentiekben volt szó.

Az anyagi feltételek tekintetében rászorultnak tekintendők körében peres és peren kívüli jogi segítségnyújtási formák vehetők figyelembe. Peren kívüli segítségnyújtási formának tekinthető a jogi segítők által biztosított jogi tanácsadás, okiratszerkesztés és iratbe-

tekintés, mint szolgáltatás. A peres jogi segítségnyújtás polgári és büntetőeljárásokban igénybe vehető szolgáltatásokra oszlik. A polgári peres eljárásokban ide sorolható az elsősorban jogi segítők által biztosított pártfogó ügyvédi képviselőt biztosítása, míg a büntetőeljárások során – főszabályként – a jogi segítők által biztosított sértetti, magánvádlói, magánfél, egyéb érdekelt pártfogó ügyvédi képviselő, pótmagánvádló személyes költségmentességének engedélyezése, és ennek keretében pártfogó ügyvédi képviselőt biztosítása.

Sor kerülhet továbbá határon átnyúló jogvitákban segítségnyújtása is, amely jelentheti egyrészről jogi segítségnyújtási kérelmek továbbítását uniós tagállamokba, másrészről pedig peres tartási ügyekben képviselőt ellátását rászorultsági alapon.

AZ ÁLLAM ÁLTAL ÁTVÁLLALT SZOLGÁLTATÁSOKRÓL

A jogi szolgáltatás díját az állam jövedelmi és vagyoni viszonyaira tekintet nélkül az ügyfél helyett átvállalja azon személyek esetében, akik aktív korúak ellátására jogosultak, vagy aktív korúak ellátásában részesülő közeli hozzátartozójukkal élnek közös háztartásban, a közgyógyellátásban részesülők, az átmeneti szállást igénybe vevő hajléktalanoktól, a menekült, vagy menekültügyi eljárásban részt vevőktől, a vízumkiadás, tartózkodási vagy letelepedési engedély megszerzésével, honosítással kapcsolatban segítséget kérőktől, amennyiben valamelyik felmenőjük magyar állampolgár vagy az volt, a családjában olyan gyermeket gondozóktól, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek. Ide tartozik továbbá a *Tanács 4/2009/EK rendeletének (2008. december 18.)* 46. cikkében meghatározott jogosultjaként történő jogi segítséget kérelmezői kör, így a 21 év alatti személlyel szembeni, szülő-gyermek kapcsolatból eredő tartási kötelezettségekre vonatkozóan benyújtott valamennyi kérelem. Megtagadhatja a teljes költségmentességet megkeresett tagállam illetékes hatósága a 4/2009/EK tanácsi rendelet 56. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontja értelmében amennyiben úgy ítéli meg, hogy a kérelem vagy bármely jogorvoslat érdemileg nyilvánvalóan megalapozatlan benyújtottaktól eltérő kérelmek esetében.

A PEREN KÍVÜLI TÁMOGATÁSOKRÓL

Peren kívüli támogatások keretén belül a jogi segítők igénybevétele jogát biztosítja a Járási/Kerületi Hivatal. Peren kívüli ügyekben az I. fokú hatóság által mérlegelési jogkörben meghatározott órászámán engedélyezett a jogi tanácsadásra, a beadvány vagy egyéb okiratszerkesztésre, erre irányuló meghatalmazás alapján iratbetekintésre biztosított támogatást jogi segítők nyújtják. Ez tekinthető a szolgáltatás igénybevétele alapesetének. A jogi tanácsadás során véleményét az ügyvéd az Alaptörvény, a jogszabályok, az Európai Unió kötelező erővel bíró jogi aktusai alapján alakítja ki, valamint ezek alapján fogalmazza meg javaslatait.

A jogi segítő tanácsot ad peren kívül, illetve beadványt, vagy egyéb iratot szerkeszt olyan jogvitás ügyekben, amelyben per lefolytatására kerülhet sor a későbbiekben, így akár keresetlevelet is megfogalmaz. Eljár a mindennapi megélhetést érintő kérdésekben; akkor, ha a fél közigazgatási eljárásban vesz részt, és eljárási jogainak, kötelezettségeinek megismeréséhez, jognyilatkozat megtételéhez a jogi szolgáltatás szükséges. Tanácsadásra és okirat készítésre kerülhet sor a bűncselekmény áldozata számára, amennyiben szükséges a szakjogi közreműködés az ezzel összefüggésben keletkezett jog- és érdeksérelem elhárításához. Lehetőség nyílik polgári vagy büntetőeljárásban rendkívüli jogorvoslati kérelem elkészítésére szükség szerint peren kívüli eljárásként. Amennyiben a peres képviselő, vagyis a pártfogó ügyvéd biztosítása nem lenne indokolt a folyamatban lévő bírósági eljárásban, a fél eljárási jogainak, kötelezettségeinek megismeréséhez a jogvita peren kívüli lezárása szükséges; és az eljárásban a fél nem rendelkezik jogi képviselővel, lehetősége nyílna peren kívüli jogi segítségnyújtás igénylésére. A peren kívüli közvetítés során a közvetítést lezáró megállapodás aláírását megelőzően szükség szerint a jogi tanácsadás igényelhető. Peren kívüli jogi segítségnyújtás biztosítható, amennyiben a fél olyan jogvitában érintett, amellyel kapcsolatban a későbbiekben per lefolytatására kerülhet sor és jogi tanácsadás szükséges eljárási jogainak, kötelezettségeinek megismeréséhez, valamint beadvány készítésére van szükség a későbbi perbeli jognyilatkozatának megtétele érdekében. Tájékoztatás, tanácsadás nyújtható peren kívül, amennyiben a félnek arról szükséges tájékoztatást adni, mely hatósághoz, szervezethez kell fordulnia az ügyfélnek ügyében, vagy ezen eljárást kezdeményező iratot kell megszerkeszteni számára. Peren kívüli jogi segítségnyújtó okiratszerkesztési támogatás biztosítható az átmeneti vagy tartós nevelésből kikerült fiatal felnőtt tartós lakhatásának, első lakáshoz jutásának elősegítése érdekében.

A kérelmező rászorultságától függően az állam megelőlegezi, vagy viseli a jogi segítő díját és költségeit a peren kívüli támogatás keretében.

A szolgáltatás nyújtását követően a támogatás megvalósulásakor a jogi segítő jogszabályban meghatározott mértékű munkadíját és költségeit az állam fizeti vagy előlegezi meg. Az állam által átvállalt szolgáltatás esetén az állam viseli ténylegesen a munkadíjat és a költségeket, míg a megelőlegezett szolgáltatások esetén a támogatást igénybe vevő személynek visszatérítési kötelezettsége keletkezik, amelynek megfizetésére legfeljebb egyéves határidő biztosítható.

Speciális szolgáltatásként sor kerülhet peren kívüli támogatás utólagos engedélyezésére, további óraszám engedélyezésére az ügyfél és a jogi segítő közös kérelmére, valamint peres támogatási kérelem elbírálásához biztosított peren kívüli támogatás nyújtására.

Fontos megemlíteni, hogy a bírósági eljárásoktól függetlenül, akár a mindennapi életben felmerülő jogi kérdések, vitás ügyek megoldása érdekében is igénybe vehető a jogi segítségnyújtás. A peren kívüli szolgáltatás nyújtása során az ügyfél hatósági vagy bírósági eljárásban történő jogi képviselőtára a jogi segítő közreműködése abban az esetben sem terjed ki, amennyiben az

említett jogvita vagy egyéb vitás ügy végleges megoldása így lehetne kivitelezhető. A jogi tanácsadás és okirat-, beadványszerkesztés során a fél ügyében folyó bírósági, hatósági eljárások irataiba való betekintésre sor kerülhet, amely az eljárási törvények értelmében csak a fél képviselője számára lehetséges, ezért a jogi segítségnyújtás igénybevétele során e korlátozással a peren kívüli szolgáltatást nyújtó jogi segítő is elfogadhatja a meghatalmazást a féltől.

A rászorultsági alapon nyújtott jogi segítségnyújtási szolgáltatásért a jogi segítő részére jogszabályban meghatározott díj jár, amely tartalmazza az ügy ellátásáért fizetendő munkadíját óradíjban (5000 Ft-os óradíj) és költségeinek megtérítését (25%-os költségátalány, 1250 Ft/óra) is. Az állam a jogi segítségnyújtás keretében e jogszabályban meghatározott díjazás alapján fizeti meg a szolgáltatást, vagy megelőlegezi azt ügyfél helyett. A jogi segítségnyújtásra biztosítható költségtérítés a jogi segítő kútiköltségének megtérítésére nem terjedhet ki.

A jogi segítői óradíj a 2018. évben 5000 forint a Jst. 1. § (3) bekezdése szerint [2017. évi C. törvény Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről 63. § (3) bekezdés].

Az ügyfelek szempontjából jellemzően kiemelt jelentőséggel a jövedelmi és vagyoni viszonyokra vonatkozó feltételek bírnak, amelyek az alábbiak:

A jogi szolgáltatás díját az állam akkor viseli a fél helyett, ha a munkaviszony alapján megállapított öregségi nyugdíj (nyugdíjminimum 2017-ben 28 500 Ft) mindenkor legkisebb összegét a fél rendelkezésére álló havi nettó jövedelme, így a munkabére, nyugdíja, vagy egyéb rendszeres pénzbeli juttatása, nem haladja meg, a jogszabályban meghatározott szempontok alapján pedig vagyona nincs.

Amennyiben a fél egyedülálló, akkor az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összegének 150%-a a jövedelemhatár (2017. évben 42 750 Ft), az ez alatti rendelkezésére álló havi nettó összeg esetén jogosult arra, hogy a jogi szolgáltatás díját az állam helyette megfizesse, feltételként fennáll azonban, hogy a fél ne rendelkezzen vagyonnal.

A havi jövedelemben be kell számítani a rendelkezésre álló jövedelem számításánál a féllal egy háztartásban élő személy jövedelmét is, de nem kell beszámítani annak az egy háztartásban élő személynek jövedelmét, aki a féllal szemben ellenérdekű félként vesz részt a jogvitában. Ebből a meghatározott összjövedelemből le kell vonni a jogszabály alapján általuk fizetendő tartásdíj vagy járadék összegét, valamint a lakás vásárlásához, felújításához, építéséhez pénzügyi intézet (munkáltató) által folyósított hitel havi törlesztőrészletének az általuk fizetett összegét, amennyiben a lakás a hitel felvételekor megfelelt a méltányolható lakásigény külön jogszabályban meghatározott feltételeinek. Akkor is meg kell állapítani a rászorultságot, ha meghaladja a fél rendelkezésre álló jövedelme a rászorultsági összjéghatárt, de a fél a jogi szolgáltatás igénybevételét lehetetlenné tévő mértékben akadályoztatva van rendelkezési joga gyakorlásában, a jövedelme tekintetében. Abban az esetben is biztosítani kell az ügyfél részére a szolgáltatást, amennyiben az ügyfél számára, egyéb személyes körülményeire – így különösen fogyatékoságára, illetve a lakóhelye, vagy szokásos tartózkodási helye állá-

mának magas megélhetési költségeire – tekintettel a jogi szolgáltatás igénybevétele még ilyen összegű jövedelem mellett is lehetetlen lenne, vagy a jogi szolgáltatás igénybevételelől eltérő más célra kell fordítania a jövedelmét és közvetlenül veszélyeztetné a fél vagy a vele egy háztartásban élők életét, testi épségét, egészségét vagy megélhetését ennek elmaradása.

Szolgáltatást kizáró vagyonnak az tekinthető, ha olyan vagyonnal rendelkezik, amelynek felhasználásával, így például értékesítésével, megterhelésével fedezni tudná a jogi szolgáltatás igénybevételeinek költségeit. Nem vehető azonban az a vagyontárgy figyelembe, amelynek felhasználásával járó veszteség a jogi szolgáltatás igénybevétele folytán elérhető előnyökkel nem áll arányban. Nem lehet vagyonnak tekinteni a szokásos életszükségleti és berendezési tárgyakat, a fél és az általa eltartottak lakhatását szolgáló ingatlant, a mozgáskorlátozott személy gépjárművet és a fél olyan gépjárművét, amely nélkül lehetetlenné válik a fél foglalkozásának gyakorlása, valamint a rászorultsági összeghatárnak megfelelő mértékű jövedelem megszerzéséhez szükséges vagyontárgyakat. Bizonyos körülmények, feltételek fennállása esetén a fél függetlenül a jövedelmi és vagyoni viszonyaitól jogosult a támogatásra. Ilyen például a közgyógyellátásban részesülők, az aktív korúak ellátására jogosultak, a hajléktalanok köre, az átmeneti szállást igénybe vevők, menekültek, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket gondozó személyek köre.

A fél helyett az állam megelőlegezi a jogi szolgáltatás díját, amennyiben a fél rendelkezésre álló havi nettó jövedelme a tárgyévet megelőző második év – a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett – nemzetgazdasági bruttó havi átlagkeresetének 43%-át nem haladja meg (2017. évben 106 554 Ft), és vagyonnal nem rendelkezik a jogszabályban meghatározottak szerint.

Amennyiben a jogi szolgáltatást igénybe venni szándékozó félről külön jogszabály alapján megállapították hogy bűncselekmény áldozata speciális rendelkezés szerint az említett feltételeket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a jogi szolgáltatás díját az állam viseli a fél helyett, amennyiben a rendelkezésre álló havi nettó jövedelme a tárgyévet megelőző második év – a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett – nemzetgazdasági bruttó havi átlagkeresetének 86%-át (2017. évben 213 108 Ft) nem haladja meg.

A támogatás kizárt, ha a fél ügyében korábban már kapott támogatást, ha a fél beadványának elkészítésében segítséget nyújtott a fél ügyében eljáró közigazgatási szerv, valamint megvontak tőle valamely korábban nyújtott támogatást valótlan adatok szolgáltatása miatt, a megvonás időpontjától számított 5 évig, ha nem térítette vissza az államnak, valamely, korábban részére vagy más személy részére nyújtott támogatás összegét – bár arra köteles lett volna – vagy ha akadályozza a támogatás iránti kérelmében foglaltak ellenőrzésére irányuló vizsgálat elvégzését, vagy ha rosszhiszemű joggyakorlásra irányul a támogatás iránti kérelme, vagy a fél részéről a támogatással érintett eljárás már előre teljesen eredménytelennek látszik.

A TÖRVÉNY ÁLTAL KIZÁRT JOGI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS ESETEI

A törvény személyi hatálya alá tartozó kérelmező bizonyos esetekben kizárt a támogatás alól és az állami jogi segítségnyújtó rendszer szolgáltatásainak igénybevétele még rászorultsága esetén sem jogosult. Ez alapvetően a fél felróható magatartásából vagy abból eredhet, hogy más módon biztosított számára a jogi segítségnyújtás.

Abban az esetben, ha a fél más módon megkaphatja, vagy a támogatás biztosítása nem illeszkedik a segítségnyújtással megcélzott jogviszonyok körébe a törvény kizárja a segítségnyújtást. Figyelemmel kell lenni azonban arra, ha a törvény a rászoruló személyek, magánszemélyek mindennapi életvitelét megnehezítő jogi problémák orvoslását célozza meg. Kizárt a támogatás, ha a kérdés a magánszemély a jogi szakértelmet kívánó vállalkozási jellegű tevékenységgel kapcsolatos ügy, kivéve, ha az elkövetett bűncselekmény e tevékenységgel kapcsolatos. Kizárt a tanácsadás, amennyiben az vámtügyet érint, vagy a magánszemély civil szervezet létrehozásával és működtetésével kapcsolatos ügyével függ össze. Nem kizárt a támogatás nyújtása a tevékenység folytatásáért járó díj érvényesítésével összefüggésben, ha a vállalkozási jellegű jogviszonyra vonatkozó szerződés természetes személy által végzendő tevékenység folytatására vonatkozik alvállalkozó igénybevétele kizárásával, a munkavégzés helyének meghatározásával és a díj részletekben történő megfizetésével.

A támogatás nyújtása kizárt a pénzügyi intézmény által folyósított hitel felvételéhez, illetve azokhoz a jogügyletekhez, amelyeket kötelező ügyvéd, kamarai jogtanácsos, vagy közjegyző által készített okiratba foglalni. Kiemelt célnak számít a magánszemélyek segítése a lakhatással kapcsolatos kérdések alapos megismerése tárgyában, így jogi tanács adható olyan jogügylet tárgyában, amely a fél lakhatását szolgáló ingatlan elidegenítésével, vagy megterhelésével függ össze. A szerződés készítésére irányuló jogi segítségnyújtás kizárt, kivéve, ha a törvény szerinti támogatási feltételeknek a szerződő felek valamennyien megfelelnek, hiszen a rászorultak jogérvényesítésének elősegítése a jogi segítségnyújtási szolgáltatási tevékenység célja, jogi tanácsadás és beadvány-, okiratszerkesztés támogatás is biztosítható peren kívüli jogi szolgáltatásként kerülhet sor beadványok, okiratok készítésére, vagy valamely bírósági, hatósági eljárásban való részvétel kapcsán, illetve egy jogvita lezárása érdekében is. Az államnak alapvető kötelessége akár szerződéskötés támogatásával is segítséget nyújtani az állami nevelésből kikerült fiatalok körének, támogatva saját lakáshoz jutásukat.

HARMADIK ORSZÁGBELI ÁLLAMPOLGÁROK JOGI SEGÍTSÉGNYÚJTÁSA

Többek között támogatásban részesíthető 2014. július 1-jétől a fél, ha *harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény* hatálya alá tartozik, azonban lakóhellyel vagy szokásos

mának magas megélhetési költségeire – tekintettel a jogi szolgáltatás igénybevétele még ilyen összegű jövedelem mellett is lehetetlen lenne, vagy a jogi szolgáltatás igénybevételétől eltérő más célra kell fordítania a jövedelmét és közvetlenül veszélyeztetné a fél vagy a vele egy háztartásban élők életét, testi épségét, egészségét vagy megélhetését ennek elmaradása.

Szolgáltatást kizáró vagyonnak az tekinthető, ha olyan vagyonnal rendelkezik, amelynek felhasználásával, így például értékesítésével, megterhelésével fedezni tudná a jogi szolgáltatás igénybevételének költségeit. Nem vehető azonban az a vagyontárgy figyelembe, amelynek felhasználásával járó veszteség a jogi szolgáltatás igénybevétele folytán elérhető előnyökkel nem áll arányban. Nem lehet vagyonnak tekinteni a szokásos életszükségleti és berendezési tárgyakat, a fél és az általa eltartottak lakhatását szolgáló ingatlant, a mozgáskorlátozott személy gépjárművet és a fél olyan gépjárművet, amely nélkül lehetetlenné válik a fél foglalkozásának gyakorlása, valamint a rászorultsági összeghatárnak megfelelő mértékű jövedelem megszerzéséhez szükséges vagyontárgyakat. Bizonyos körülmények, feltételek fennállása esetén a fél függetlenül a jövedelmi és vagyoni viszonyaitól jogosult a támogatásra. Ilyen például a közgyógyellátásban részesülők, az aktív korúak ellátására jogosultak, a hajléktalanok köre, az átmeneti szállást igénybe vevők, menekültek, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket gondozó személyek köre.

A fél helyett az állam megelőlegezi a jogi szolgáltatás díját, amennyiben a fél rendelkezésre álló havi nettó jövedelme a tárgyévet megelőző második év – a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett – nemzetgazdasági bruttó havi átlagkeresetének 43%-át nem haladja meg (2017. évben 106 554 Ft), és vagyonnal nem rendelkezik a jogszabályban meghatározottak szerint.

Amennyiben a jogi szolgáltatást igénybe venni szándékozó félről külön jogszabály alapján megállapították hogy bűncselekmény áldozata speciális rendelkezés szerint az említett feltételeket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a jogi szolgáltatás díját az állam viseli a fél helyett, amennyiben a rendelkezésre álló havi nettó jövedelme a tárgyévet megelőző második év – a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett – nemzetgazdasági bruttó havi átlagkeresetének 86%-át (2017. évben 213 108 Ft) nem haladja meg.

A támogatás kizárt, ha a fél ügyében korábban már kapott támogatást, ha a fél beadványának elkészítésében segítséget nyújtott a fél ügyében eljáró közigazgatási szerv, valamint megvontak tőle valamely korábban nyújtott támogatást valótlan adatok szolgáltatása miatt, a megvonás időpontjától számított 5 évig, ha nem térítette vissza az államnak, valamely, korábban részére vagy más személy részére nyújtott támogatás összegét – bár arra köteles lett volna – vagy ha akadályozza a támogatás iránti kérelmében foglaltak ellenőrzésére irányuló vizsgálat elvégzését, vagy ha rosszhiszemű joggyakorlásra irányul a támogatás iránti kérelme, vagy a fél részéről a támogatással érintett eljárás már előre teljesen eredménytelennek látszik.

A TÖRVÉNY ÁLTAL KIZÁRT JOGI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS ESETEI

A törvény személyi hatálya alá tartozó kérelmező bizonyos esetekben kizárt a támogatás alól és az állami jogi segítségnyújtó rendszer szolgáltatásainak igénybevételére még rászorultsága esetén sem jogosult. Ez alapvetően a fél felróható magatartásából vagy abból eredhet, hogy más módon biztosított számára a jogi segítségnyújtás.

Abban az esetben, ha a fél más módon megkaphatja, vagy a támogatás biztosítása nem illeszkedik a segítségnyújtással megcélzott jogviszonyok körébe a törvény kizárja a segítségnyújtást. Figyelemmel kell lenni azonban arra, ha a törvény a rászoruló személyek, magánszemélyek mindennapi életvitelét megnehezítő jogi problémák orvoslását célozza meg. Kizárt a támogatás, ha a kérdés a magánszemély a jogi szakértelmet kívánó vállalkozási jellegű tevékenységgel kapcsolatos ügy, kivéve, ha az elkövetett bűncselekmény e tevékenységgel kapcsolatos. Kizárt a tanácsadás, amennyiben az vámművet érint, vagy a magánszemély civil szervezet létrehozásával és működtetésével kapcsolatos ügyével függ össze. Nem kizárt a támogatás nyújtása a tevékenység folytatásáért járó díj érvényesítésével összefüggésben, ha a vállalkozási jellegű jogviszonyra vonatkozó szerződés természetes személy által végzendő tevékenység folytatására vonatkozik alvállalkozó igénybevételének kizárásával, a munkavégzés helyének meghatározásával és a díj részletekben történő megfizetésével.

A támogatás nyújtása kizárt a pénzügyi intézet által folyósított hitel felvételéhez, illetve azokhoz a jogügyletekhez, amelyeket kötelező ügyvéd, kamarai jogtanácsos, vagy közjegyző által készített okiratba foglalni. Kiemelt célnak számít a magánszemélyek segítése a lakhatással kapcsolatos kérdések alapos megismerése tárgyában, így jogi tanács adható olyan jogügylet tárgyában, amely a fél lakhatását szolgáló ingatlan elidegenítésével, vagy megterhelésével függ össze. A szerződés készítésére irányuló jogi segítségnyújtás kizárt, kivéve, ha a törvény szerinti támogatási feltételeknek a szerződő felek valamennyien megfelelnek, hiszen a rászorultak jogérvényesítésének elősegítése a jogi segítségnyújtási szolgáltatási tevékenység célja, jogi tanácsadás és beadvány-, okiratszerkesztés támogatás is biztosítható peren kívüli jogi szolgáltatásként kerülhet sor beadványok, okiratok készítésére, vagy valamely bírósági, hatósági eljárásban való részvétel kapcsán, illetve egy jogvita lezárása érdekében is. Az államnak alapvető kötelessége akár szerződéskötés támogatásával is segítséget nyújtani az állami nevelésből kikerült fiatalok körének, támogatva saját lakáshoz jutásukat.

HARMADIK ORSZÁGBELI ÁLLAMPOLGÁROK JOGI SEGÍTSÉGNYÚJTÁSA

Többek között támogatásban részesíthető 2014. július 1-jétől a fél, ha *harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény* hatálya alá tartozik, azonban lakóhellyel vagy szokásos

és jogszerű tartózkodási hellyel nem rendelkezik Magyarország területén, és akivel szemben kiutasító határozatot hozott az idegenrendészeti hatóság a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 42. § (1) bekezdése vagy 43. § (2) bekezdése alapján.

A menekültek, menedékesek, menekültkénti vagy menedékeskénti, illetve hontalankénti elismerését kérők, továbbá az ideiglenes vagy kiegészítő védelemben részesítést kérő személyek jogi segítségnyújtása kiterjed peren kívüli utólagos engedélyezés keretében a jogi segítői ügyfélfogadásokon történő tanácsadásra, a menekültügyi eljárás közigazgatási, polgári nemperes, és peres eljárási szakaszainak tekintetében a pártfogó ügyvédi képviselet ellátására, és az egyes hatósági, bírósági eljárási szakaszokat megindító beadványok megszerkesztésére is. A jogi segítségnyújtó szolgálat által kezelt, „Jogi segítségnyújtás” elnevezésű célelőirányzat terhére és pályázati forrás terhére megvalósítandó elemeket is tartalmaz a menedékkérők jogi segítségnyújtása.

A KOMPLEX PEREN KÍVÜLI ÉS PERES KÉRELMEK KÖRE

Azon támogatási kérelmek tekinthetők komplexnek, amelyek a fél kérelmére egybefüggő ugyanazon ügyben peren kívüli és peres támogatás engedélyezését is előírnyoazzák, elsősorban kötelező jogi képvisellel járó ügyekben. A hatályos pártfogó ügyvédi képviselet biztosítása és a jogi képviselő által ellátott peres, valamint pernyertes díjazása a polgári és büntetőeljárás során egy következő tanulmány témája lehet.

AZ ÉRTÉKTEREMTŐ SZOLGÁLTATÁS TÁRSADALMI JELENTŐSÉGE

A joghoz jutás lehetősége lényeges az egyén szempontjából, amely azért is különösen fontos mert sok esetben a magas eljárási díjak, költségek nehézséget jelenthetnek. A tisztességes, igazságos, a morális elvárásokat

tiszteletben tartó rászoruló ügyfelek részére állami alapon nyújtott jogi segítői szolgáltatás kvázi „jótekonysági alapon” értéket teremt, hozzájárul a rászoruló réteg életminőségének javításához, egyfajta társadalmi felelősségvállalásként. Bármennyire is jólétnek tekinthető egy társadalom, vélhetően mindig lesz olyan szociálisan rászorulóknak minősülő réteg, akik számára nélkülözhetetlen a rászorultsági alapon biztosított szolgáltatás. Szociális szempontrendszer alapján jogosult rászorulóknak voltak, vannak és lesznek is, akik számára az állam részéről peren kívül és perben is támogatásokat kell biztosítani.

Az intézményrendszer olyan szolgáltatást kíván biztosítani a szociálisan rászorulóknak számára, amely támogatottak szakszerű jogi tanácsadását és eljárási jogi képviselét teszi lehetővé.

A jogi segítségnyújtás iránti kérelmet az ügyfél a célt szolgáló nyomtatvány kitöltésével, személyesen nyújthatja be. Személyes kitöltés esetén az ügyfél ügyintézői segítséget igényelhet, vagy beküldheti azt postán is, amelynek előterjesztése illeték- és díjmentes. A jogi segítségnyújtást ellátó szerv a támogatás engedélyezéséről – tanácsadás, okiratszerkesztés, eljárást kezdeményező – rendkívüli jogorvoslati beadvány – és annak mértékéről – óraszám-, a kérelem elutasításáról határozattal dönt, csakúgy, mint a már megállapított támogatás módosításáról, felülvizsgálatáról, visszavonásáról, valamint a fizetési feltételek módosításáról kérelem esetén. Az ügyfél részére megelőlegezéssel támogatott szolgáltatás visszatérítésére az állam részére egy éven belül kerül sor a célelőirányzat javára, melyre nézve halasztást, részletfizetést, méltányosságot lehet igényelni.

Az állami peren kívüli jogi segítségnyújtás új szolgáltatásként jelentkezett a jogi segítségnyújtásról szóló törvény hatályba lépésével, a büntető- és polgári ügyekben történő jogi segítségnyújtás a polgári és büntető eljárásjogban létező kedvezmények módosításaként jött létre. A jogi szabályozás kialakításával az állam mindazok jogainak érvényre juttatásához járult hozzá, akik egyébként hátrányos helyzetükből kifolyólag arra nem lennének képesek, ez is alátámasztja a rendszer létjogosultságát.

MEZEI PÉTER

AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG VCAST DÖNTÉSÉNEK HATÁSAI A FELHŐMEGOLDÁSOK JÖVŐJÉRE

I. PROLÓGUS: MI IS AZ A FELHŐ?

A tárhely-szolgáltatás azóta a mindennapjaink része, hogy az internet az 1990-es évek elején a nyilvánosság számára is hozzáférhetővé vált. A röviden csak felhő, pontosabban inkább felhőmegoldások, vagy a közismert angol néven *cloud computing*, kifejezés alatt futó szolgáltatások mégis csak az elmúlt évtizednyi időszakban (alapvetően 2008 óta) váltak a szerzői jog számára is központi jelentőségűvé. (Lásd *Tibenszkyné Főrika Krisztina*: A katonai felhő békés villámai: A hon-

védelmi célú számítási felhő létrehozásának lehetőségei és veszélyei, *Hadmérnök*, VI. évfolyam, 4. szám, 2011. december, 251. o.)

Ha elsőre kissé meglepő is, hogy Maciej Szpunar főtanácsnok a VCAST-ügyben (C-265/16. sz. ügy) kifejtett indítványában a Wikipedia oldalát idézte a felhőmegoldások definiálása érdekében, nincs kivetni való az alábbi definícióban. Eszerint a „felhőalapú számítástechnika a megosztott, konfigurálható informatikai eszközökhöz valamilyen távközlési hálózaton (internet) keresztül igény szerint, önkiszolgáló alapon történő hoz-